

מרכז החינוך העצמאי

לחלומי תורה ובתי ספר בית יעקב בארץ ישראל
חמובכירות הפדגוגית

מבחן בפרקי אבות – תשע"ח

הוראות לתלמידה:

- א. כתבי את שמך המלא ושם בית ספרך בפינה השמאלית למעלה בדף התשובות.
- ב. שימי לב לנדרש בשאלה, ואולי יש בה מספר חלקים, ועני בדיוקנות. מחשבה, תנאי ראשון לכתיבה נכונה.
- ג. בשאלות שנדרש תשובה בהן ציטוט, אפשר לכתוב בתשובה את התוכן.
- ד. רשמי את החלק עליו את משיבה, את הכותרת ואת מספר השאלה.
- ה. השיבי, בקיצור, תשובה או מספר תשובות, כמתבקש. (תשובות "רשות" לא תיבדקנה!).
- ו. בסוף המבחן, הוספנו למעוניינות שאלות "אתגר", עליהן יבוא ציון נפרד.
- ז. הקפדי על כתב יד ברור ונקי.

בהצלחה!

פרק שלישי

"מודה אני לפניך ה' אלוקי

ששמת חלקי מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקי מיושבי קרנות..."

[ברכות כ"ח, מתפילת רבי נחמיה בן הקנה]

מקבץ א'

זכות התורה

חלק א. משנה או פסוק - התאימי! (2 מתוך 4) < 4 נק' לתשובה.

1. מלאכי השרת חמדו שתינתן להם התורה, ולכן היא נקראת 'כלי חמדה'. הוסיפי פסוק מתאים והסבירי.
2. השכינה שורה על עשרה שיושבים ולומדים תורה. כתבי פסוק מתאים, והסבירי.
3. "שני תלמידי חכמים הנוחין זה לזה בהלכה, הקדוש ברוך הוא מקשיב להן". [שבת ס"ג א'] קשרי למשנה והוסיפי פסוק.
4. למה זוכה מי שמקבל על עצמו עול תורה? צטטי והסבירי.

חומרת ביטול תורה

חלק ב. שאלות - שימי לב לשני חלקי השאלה. (2 מתוך 4) < 2 נק' לתשובה.

5. על מי אומר הברטנורא "האומר קשה עלי עולה של תורה ואיני יכול לסובלה"? מה סופו?
6. "השוכח דבר אחד ממשנתו". מדוע אשם ששכח? ומדוע מתחייב בנפשו? [1]
7. "הנעור בלילה... והמפנה לבו לבטלה". מה נאמר עליו? מדוע?
8. אלו חוכמות, מדומות במשנה ל"פרפראות"?

מקבץ ב'

בין אדם לחברו

שאלות (3 מתוך 5) < 2 נק' לתשובה.

9. "שהוא אהוב למעלה". על מי אומר הברטנורא שהוא אהוב?
10. "המלבין פני חברו ברבים". מה עונשו?
11. "הוי קל לראש". איך נתייחס לזקן היושב בראש?
12. "סייג לחכמה שתיקה". על אלו דיבורים התנא מדבר?
13. "הווי מתפלל בשלומה של מלכות". מדוע?

מקבץ ג'

צדקה

שאלות (2 מתוך 3) < 2 נק' לתשובה.

14. על איזה סייג מרומז בפסוק: "עשר תעשר את כל תבואת זרעך"?

15. עדיף לפרוט שטר כסף, למטבעות, ולחלקן לצדקה במספר פעמים - מאשר לתת בפעם אחת. מניין?
16. "לא תמנע מלהתעסק בחפצי שמים, בין בגופך בין בממונך". מדוע? קשרי למשנה.

מקבץ ד'

משל ונמשל

השלימי. (4 מתוך 5) < 2 נק' לתשובה.

17. המשל: "החנוני מקיף". הנמשל: _____

18. המשל: "פרפראות" [קינוח בסוף הסעודה]. הנמשל: _____

19. המשל: "אילן שענפיו מרובין ושרשיו מועטים". הנמשל: _____

20. המשל: _____

21. המשל: מתוקן לסעודה. הנמשל: _____ הנמשל: יסורים ופגעים רעים.

"אני מאמין... שהבורא יתברך שמו

גומל טוב לשומרי מצותיו ומעניש לעוברי מצותיו" [עיקרי האמונה]

מקבץ ה'

השלימי מהמשנה או מהברטנורא את הגמול: (4 מתוך 6) < 2 נק' לתשובה.

22. "המחלל את הקדשים.. אין" _____

23. "יראת חטאו קודמת לחכמתו" _____

24. "הסתכל בשלשה דברים... ואי" _____

25. "שינה של שחרית..." _____

26. "שחוק וקלות ראש," _____

27. המעשר ממנו _____

מקבץ ו'

מיהו השונה? נמקי. (2 מתוך 4) < 2 נק' לתשובה.

28. שינה של שחרית, שיחת הילדים, יין של צהריים, המחלל את הקדשים.

29. אם אין קמח, אם אין בינה, אם אין דרך ארץ.

30. מסורת, חכמה, מעשרות, נדרים.

31. מאין באת, המהלך בדרך יחידי, ולאן אתה הולך.

מקבץ ז'

השלימי: (4 מתוך 6) < 2 נק' לתשובה.

32. "אדם שנברא _____ שנאמר: כי" _____

33. "הכל צפוי _____ ובטוב" _____

34. "כל שמעשיו מרובים מחכמתו למה הוא דומה?" מרובים _____

35. "חביבין ישראל ש" _____ חביבה יתירה _____

36. "שלשה שאכלו _____ ואמרו עליו _____ כאילו _____ מקום".

37. "והוי מקבל את _____ בשמחה".

פרק רביעי

"אמר רבי בנאי: העולם ומלואו לא נברא, אלא, בזכות התורה". [בראשית רבה]
מקבץ א'

מעלתם של לומדי התורה

שאלות (6 מתוך 7) < 2 נק' לתשובה.

38. מנין שיש לכבד את הנושא 'כתר תורה'?
39. מהו השכר של המקיים את התורה מתוך עוני?
40. "הווי גולה למקום תורה", ממקום שאין בו תלמידי חכמים, לשם מה? [1]
41. לאיזה שכר זוכה "הלומד תורה על מנת ללמד"?
42. "הווי זהיר בתלמוד". באיזה מקרה שגגת התלמוד תעלה אפילו לזדון [מזיד]?
43. מני שלשה אופנים שבהם ניתן לקיים את "המכבד את התורה"?
44. על מה אומר הברטנורא: "הוא עצמו ישלם שכר ולא ע"י שליח"?

"אני רץ והם רצים, אני רץ לחיי העולם הבא..." [ברכות כ"ח]

מקבץ ב'

העולם הזה והעולם הבא

צטטי את דברי המשנה המתאימים: (2 מתוך 4) < 2 נק' לתשובה.

45. אין לנו בזמן הזה שלווה, שנותן ה' לרשעים, כדי לטרדם מן העולם הבא.
46. העולם הזה דומה ל: "ערב שבת. אם לא הכין בערב שבת מה יאכל בשבת". [מדרש משלי]
47. השעה היפה ביותר בעולם הזה היא קיום מצוות, מכל חיי העולם הבא.
48. על כל מצוה מקבל האדם מליץ טוב, ועל כל עברה קטגור.

מקבץ ג'

אהבת הבריות וכבודם

שאלות (4 מתוך 6) < 2 נק' לתשובה.

49. החכמה הגבורה והעושר מעניקים כבוד. מה יגרום לאדם שיהא מכובד ע"י הבריות?
50. על מה אומר הברטנורא "ואפילו לנכרי בשוק"?
51. למה זוכה מי שמכבד את לומדי התורה?
52. מדוע אין לבוז לאדם, אפילו שנראה שאינו יכול להזיק?
53. הקב"ה נגלה לאדם וחוה רק לאחר שעשו כותנות. מה למדנו מכך?
54. אמר אברהם אבינו ע"ה לקב"ה: "רבוני, בני היכן הם? אמר לו: חטאו והגליתים לבין האומות... ולא עוד אלא שהיו שמחין במפלתם אלו על אלו". [איכה רבה]. במה נכשלו?

מקבץ ד'

מידות טובות מעל הכל

[נתיבות שלום]

השלימי: (4 מתוך 5) < 1 נק' לתשובה.

55. "מאד מאד הוי" _____."
56. "והוי זנב" _____."
57. "הקנאה והתאוה ו _____ מוציאים את האדם מן העולם".
58. "אל תעשם" _____ בהם".
59. "ואל" _____ אל תשען".

מקבץ ה'

הדין, דין אמת

שאלות: שימי לב ל 2 חלקי השאלה. (2 מתוך 3) < 3 נק' לתשובה).

60. באיזה אופן יכול הדין לחשוך מעצמו את הדין? [2] מדוע זה כדאי לו?
61. מה המשותף לחלקי המשנה הבאים: 1. שאין דן יחידי אלא אחד 2. הוא הדין 3. הוא בעל הדין 4. שאין לפניו... מקח שוחד? הסבירי את אחד מהם.
62. למי מופנית ההוראה: "ואל תאמר קבלו דעתי שהן רשאים ולא אתה"? **הסבירי.**

מקבץ ו'

מה עדיף? צייני א' או ב', ונמקי. (2 מתוך 3) < 2 נק' לתשובה).

63. א. כהנים מזרע אהרן שאינם עושים מעשה אהרן. או, ב. גרים מזרע גויים העושים מעשה אהרן.
64. א. זה שטבעו רך ונוח לרצות. או ב. מי שנולד כעסן, עבד על עצמו והתגבר על המידה.
65. א. להיות זנב לאריות. או, ב. להיות ראש לשועלים.

מקבץ ז'

מי או מה דומים ל: השיבי: (2 מתוך 3) < 1 נק' לתשובה).

66. "אוכל ענבים בשלות ושותה יין ישן".
67. "תריס".
68. "קרדום".

מקבץ ח'

על אלו מילים במשנה מביא הברטנורא דוגמה זו? (3 מתוך 5) < 2 נק' לתשובה).

69. מלך שכבש עיר ובאו לידו המורדים בו, ולא הרגם.
70. אב"י עסק בתורה ובגמילות חסדים.
71. משה אמר ליהושע "בחר לנו אנשים".
72. בשעת החורבן בקשו המלאכים לנחם את הקדוש ברוך הוא שכביכול התאבל, ורוח הקודש אומרת "אל תאיצו [תמהרו] לנחמני".
73. תלמיד חכם שמתעסק בצרכי ציבור מותר לו לקחת מהם שכר הרבה.

מקבץ ט'

השלימי: (4 מתוך 6) < 1 נק' לתשובה).

74. "הילודים _____ והמתים _____".
75. "כל כנסיה _____ סופה להתקיים".
76. "בנפול אויבר _____ בכשלו _____ לבך".
77. "כל _____ נפרעין ממנו בגלוי".
78. " _____ הכובש את יצרו".
79. "הוי רץ _____ קלה _____ ובורח _____ שמצוה גוררת מצוה".

בהצלחה

הערה: טופס המבחן צריך גניזה

אתגר

(רשות למעוניינות)

עצה טובה: להשיב ל"אתגר" רק לאחר שסיימת את המבחן העיקרי (באפשרותך להגיע בחלק זה ל - 25 נקודות)

- א. מה המשותף ומה ההבדל בין: [3 נק' לתשובה, ס"ה 6 נק']
1. א. "הנעור בלילה ומפנה לבו לבטלה". לבין ב. "השוכח דבר אחד ממשנתו".
 2. א. "מצוה גוררת מצוה". לבין ב. "שכר מצוה מצוה" - ע"פ פרוש א'.
- ב. מה המשותף ל: [1 נק' לתשובה, סה"כ 2 נק']
3. מחשבת פיגול, נותר, טמא.
 4. נולד, חי, נוצר, עתיד ליתן דין וחשבון, מת.
 5. אל תרצה, אל תנחם, אל תשאל, אל תשתדל.
- ג. כיצד מתפרשים הפסוקים: [3 נק' לתשובה, ס"ה 6 נק']
6. א. "והמזבח עץ שלש אמות" ב. "וידבר אלי זה השלחן".
 7. א. "בסכות תשבו שבעת ימים". ב. "מועדי ה' אשר תקראו אותם".
- ד. 8. צטטי משניות שיש בהם; יראה, חכמה ומעשים טובים (3) מצאי קשר ביניהם. [4 נק' לתשובה, ס"ה 4 נק']
- ה. קשרי את המשפטים לדברי המשנה המתאימים: [1 נק' לתשובה, ס"ה 6 נק']
9. נוח לו לאדם שלא נברא.
 10. "דרך מצוותיך ארוץ כי תרחיב לבי" - היעב"ץ; דבר זה ירחיב לבי לעשות מצוה אחרת.
 11. "שבעת ימים... ואין דבר אליו דבר כי ראו שגדול הכאב" (איוב ג)
 12. "החטא הגדול ביותר כשיהודי שוכח שהוא **בן המלך**". [רבי אהרן מקרלין]
 13. ה"בן איש חי" מביא ר"ת: **לר' א'ש' - לעשות רצון אביך שבשמים**
- ולסיום ילוו אותנו המשניות:**
14. כתבי את המילים החוזרות על עצמן בתחילת פרק ג' ובסיום פרק ד'

בהצלחה

הערה: טופס המבחן צריך גניזה